

TECHNICKÝ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV STAVEBNÍ PRAHA, s.p.

Pro Vaši důvěryhodnost.

Obecné možnosti využití odpadu z nových staveb a recyklovaných starších stavebních materiálů a výrobků

Konference Odpady ze a pro stavebnictví, Hustopeče 17.-19.10.2023

www.tzus.cz

Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb.

▪ § 4 Odpad

- (1) Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje, má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.

▪ § 2 Působnost zákona

- (1) Tento zákon se nevztahuje na:

- ...

- g) půdu in situ, včetně nevytěžené kontaminované zeminy a **staveb spojených se zemí pevným základem**. (existují ale i stavby, které nejsou spojené se zemí pevným základem – co v takovém případě?)

- Z uvedeného lze odvodit, že při odstraňování stavby vzniká odpad teprve demoliční činností.

Stavební zákon č. 283/2021 Sb.

- § 145 Technické požadavky na stavby
- Základní požadavky na stavby
- (1) Stavba musí být navržena a provedena tak, aby byla vhodná pro určené využití a **po celou dobu trvání** plnila při běžné údržbě a působení běžně předvídatelných vlivů základní požadavky na stavby, kterými jsou:
  - a) mechanická odolnost a stabilita,
  - b) požární bezpečnost,
  - c) **ochrana zdraví**,
  - d) **ochrana životního prostředí**, (myšleno včetně ochrany proti hluku)
  - e) bezpečnost při užívání, provozu a údržbě,
  - f) úspora energie,
  - g) **udržitelné využívání přírodních zdrojů**.

Stavební zákon č. 283/2021 Sb.

- § 153 Požadavky na výrobky pro stavby
- (1) Pro stavby **mohou být navrženy a použity jen takové výrobky, materiály a konstrukce**, jejichž vlastnosti z hlediska způsobilosti stavby pro navržený účel zaručují, že **stavba při správném provedení a běžné údržbě po dobu předpokládané existence splní základní požadavky na stavby.**
- (2) Výrobky pro stavby, které mají rozhodující význam pro výslednou kvalitu stavby a které by mohly ve zvýšené míře ohrozit život nebo zdraví osob nebo zvířat, bezpečnost anebo životní prostředí, popřípadě jiný veřejný zájem, jsou stanoveny a posuzovány podle jiných právních předpisů.

Pozor,

v našich klimatických podmínkách musí stavba bezpečně fungovat po dobu

nejméně 25 až 50 let,

při teplotách $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$ až $+80\text{ }^{\circ}\text{C}$

Stavba dlouhodobě přichází do přímého styku s vnitřním vzduchem a do přímého nebo nepřímého styku se srážkovou nebo i podzemní vodou

Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb.

ODPAD

Může mít nebezpečné
vlastnosti z hlediska ochrany
zdraví a ŽP

Stavební zákon č. 283/2021 Sb.

VÝROBEK

Za stanovených
podmínek použití nesmí
mít nebezpečné
vlastnosti

Režim ukončení odpadového režimu podle § 9 zákona o odpadech:
Vyloučení nebezpečných vlastností → **Přepřarování a použití**

Z porovnání obou předpisů plyne, že **ODPAD** nelze ve stavbě využít.

Ve stavbě lze využít pouze **VÝROBEK**, který splní základní požadavky na stavby a zajistí požadovanou trvanlivost stavby.

Výrobek pro stavby nesmí vykazovat nebezpečné vlastnosti, ohrožující život, zdraví nebo životní prostředí – proto u odpadu využívaného jako surovina pro výrobu stavebních výrobků musí být nebezpečné vlastnosti vyloučeny.

Problém nastává při recyklaci řady starších (stavebních) materiálů v původním použití přísad a příměsí, nyní považovaných za nebezpečné (retardanty hoření, stabilizátory, změkčovadla atd. – zejména u plastů)

Pro účely použití ve stavbě je nezbytně nutné odpad přetransformovat na výrobek.

Podmínky:

- vyloučení nebezpečných vlastností
- zajištění **stálosti** sledovaných vlastností (omezení jejich kolísání)
- **zajištění potřebné trvanlivosti, zpravidla 25 až 50 let (UV, zvýšená teplota, mráz, oxidace, kyselé nebo alkalické prostředí aj.).**

Problém se stálostí vlastností je obecný, problém s trvanlivostí nastává u odpadu z materiálů určených pro krátkodobé použití, např. u obalových plastů.

Předpisy pro uvedení stavebních výrobků na trh

- **Nařízení (EU) č. 305/2011 (CPR), kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh**

Stavební výrobky s označením CE, uváděné na trh v celé EU. Pro výrobek musí být vydána harmonizovaná evropská norma (EN), případně Evropský dokument pro posuzování (EAD).

- **Zákon č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů**

- **Nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů**

Stavební výrobky, uváděné na trh (pouze) v ČR. Výrobek musí být možné zařadit do některé obecně formulované kategorie výrobků podle přílohy II uvedeného NV.

- **Zákon č. 102/2001 Sb. o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů**

Tento předpis se týká (ostatních stavebních) výrobků, uváděných na trh v ČR, bez významnějšího vlivu na bezpečnost staveb (výrobky s okrajovým významem).

Předpisy pro uvedení stavebních výrobků na trh

- **Nařízení (EU) č. 305/2011 (CPR), kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh**
- **Výrobky s označením CE**

Tento předpis se týká stavebních výrobků s označením CE, uváděných na trh v celé EU.

Pro výrobek **musí být vydána harmonizovaná evropská norma (EN)**, tj. norma, publikovaná k tomu účelu v Úředním věstníku EU (OJEU), případně **Evropský dokument pro posuzování (EAD)**, zveřejněný stejným způsobem. EAD lze vytvořit „na míru“ konkrétnímu výrobku.

Posouzení musí být provedeno předepsaným způsobem. Lze je provést teprve poté, co jsou vyloučeny nebezpečné vlastnosti – většina norem obsahuje kapitolu týkající se nebezpečných látek.

Příklady:

EN 12620 Kamenivo do betonu a další normy pro kamenivo (recykláty jako kamenivo)

EN 14388 Zařízení pro snížení hluku silničního provozu – Specifikace (využití recyklátů z pryže)

EAD 220010-00-0402 Ploché střešní šablony pro plně podepřenou skládanou střešní krytinu a vnější obklady (využití recyklovaného PVC)

EN 13369 Společná ustanovení pro betonové prefabrikáty

(využití betonu s recyklovaným kamenivem v betonových prefabrikátech podle hEN pro betonové prefabrikáty)

Předpisy pro uvedení stavebních výrobků na trh

- **Zákon č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů**

- **Nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů**

Výrobek musí být možné zařadit do některé kategorie výrobků podle přílohy II uvedeného NV.

Posouzení musí být provedeno předepsaným způsobem. Některé výrobky podle původu nebo obsahu odpadu (recyklátu) mohou migrovat mezi NV a CPR.

Příklady (výčet není úplný):

1/4 Příměsi do betonu (popílek, mletá struska, mikrosilika, filer)

1/5 Beton z recyklovaného kameniva

1/10, 1/11 Betonové dílce z betonu za využití recyklovaného kameniva

5/1 Tepelněizolační materiály z recyklátů (např. foukaná izolace z papíru nebo MW)

5/6 Šablony pro skládané střešní krytiny z plastového recyklátu

5/19 Zvukově izolační materiály (pryžové recykláty, textilní recykláty)

9/11, 9/12 Směsi s popílkem pro násypy a zásypy pro různé účely

9/24 Výrobky pro protihlukové stěny pro železnici a jiné zdroje hluku (pryžové recykláty)

Možnost využití použitých výrobků, vyjmutých ze stavby (okna, dveře aj.):

Zákon č. 22/1997 Sb.

- § 12 Posuzování shody
- ...
- (2) Za stanovené výrobky podle odstavce 1 se VŽDY považují i výrobky, které jsou uváděny na trh jako použité nebo repasované.

Tyto výrobky tedy musejí projít novým posouzením vlastností předepsaným způsobem - vzhledem k okolnostem (stárnutí, opotřebení, zvyšující se požadavky na vlastnosti staveb a nových výrobků pro ně, rozměrová omezení, dostupný počet, omezené možnosti repase) **je to téměř vylučuje z použití**, i kvůli nezájmu z uživatelských důvodů.

Výjimky existují, v každém případě ale takové výrobky musejí projít novým posouzením shody podle CPR nebo NV 163. Ten, kdo je uvádí na trh, zodpovídá za jejich vlastnosti v obvyklém a plném rozsahu!

Pozor: Z důvodu funkčnosti stavby jsou stavební výrobky zpravidla vzájemně pevně spojeny, takže při jejich vyjímání ze stavby dojde k jejich poškození – a poškozený výrobek zpravidla nelze znovu použít.

Předpisy pro uvedení stavebních výrobků na trh

- Zákon č. 102/2001 Sb. o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů

Pouze okrajový význam

Některé pomocné výrobky, zpravidla s požadavkem na bezpečnost při užívání (např. bez ostrých hran, odolné vůči poškození nárazem o určité energii apod. – omítníky, rohovníky aj.).

Posouzení si vykonává výrobce sám.

Přetrvává požadavek na **trvanlivost vlastností po dobu předpokládané životnosti stavby.**

Praktické zkušenosti:

V TZÚS Praha s.p. posuzujeme výrobky, pro jejichž výrobu byl nějakým způsobem využitý odpad, různými postupy, příslušnými danému stavebnímu výrobku, podle stávající legislativy **nejméně od roku 1999**.

(zákon č. 22/1997 Sb. a NV pro stavební výrobky platí od roku 1997, ale např. popílek do betonu nebo mletá struska do cementů se používaly podle starších předpisů již daleko dříve)

Postupy posouzení vlastností výrobků zhotovených z nových surovin nebo s využitím odpadu **se neliší, liší se pouze míra zohlednění kritéria ochrany zdraví a životního prostředí.**

A pozor: stavební suť je obvykle značně nevzhledná směs, zpravidla ale složená z kvalitních materiálů. Problémem je jen „**stálost vlastností**“, tedy zejména stálost složení.

Děkuji za pozornost.

Technický a zkušební ústav stavební Praha, s.p.

Prosecká 811/76a, Prosek, 190 00 Praha 9

www.tzus.cz

Kontakt: Ing. Miroslav Procházka

E-mail: prochazka@tzus.cz

Mobil: 602 571 445